

PADLÍ PARTYZÁNI

V září se narodili dva žamberští partyzáni, kteří svobodu Československa zaplatili svými životy.

Ján Jurčo se narodil roku 1919 v obci Nižní Komárnik pod Dukelským průsmykem. V létě 1941 přišel do Žamberka, aby se učil krejčím u Mrštňných. Nedochoval se záznam, za jakých okolností se dal do party s Václavem Zaňkou a Karlem Bublou. Po vypuknutí Slovenského národního povstání odešli všichni tři na Slovensko. Hranici přešli v Malých Karlovi-

cích a měli se setkat s početným partyzánským oddílem Jana Žižky nad obcí Štiavnik. Oddíl však měl úkol přejít na Moravu a na Slovensku na něj navíc útočil pluk Vlasovců. V této situaci se s partyzány nesešli a při návratu zpět byli zadrženi německou pohraniční policií. Podle nařízení K. H. Franka z 3. listopadu byli

Bubla a Jurčo 9. listopadu 1944 popraveni na hřišti v Dolní Bečvě.

Janův o sedm let mladší bratr Michal odešel v létě 1944 s několika kamarády do Polska a přihlásili se do 1. čs. armádního sboru. Po prolomení německé obrany u Liptovského Mikuláše sloužil Michal pod tehdy již majorem Knopem. Od něho se prý také dozvěděl o osudu svého bratra a po válce převzal od Mrštňných jeho věci. Protože byl majetek jeho rodičů za bojů o Obšár zničený, usadil se jako horník v Trutnově.

Stanislav Portík se narodil v roce 1924 v Horní Brusnici na Trutnovsku. Po smrti rodičů ho vychovávala babička a později byl umístěn do dětského útulku v Rokytnici v Orlických horách. Učil se zahradníkem u Josefa Bednáře staršího v Žamberku. Majitel firmy byl aktivním členem Sokola a členství v jednotě vyžadoval i u

svých zaměstnanců a učňů. V Sokole Standa získal řadu kamarádů, např. Jiřího Chramostu, Jirku Mergance nebo Jardu Ježka. Když začátkem roku 1945 kamarádi zakládali partyzánskou skupinu, nemohl Standa zůstat stranou.

Jako partyzána však Standu pronásledovala smůla. Při návratu z jedné noční akce ho kontrolovala četnická hlídka a protože neměl průkaz, byl vsazen do vězení okresního soudu. Kamarádi ho však hned následující noc stačili osvobodit. Po válce byla partyzánská skupina Žamberk začleněna do „Partyzánské divize Václavík“ a z kasáren v Mladkově se podílela na čištění lesů kolem Suchého vrchu. Standa měl italský samopal, u něhož se nedala dobře zajistit spoušť. 25. května při překračování padlého stromu nad Boříkovcemi zakopl a při pádu udeřil pažbou o zem. Vyšla rána a kulka ho zasáhla do spánku. Kamarádi ho dopravili do nemocnice v Červené Vodě a po nutném ošetření byl převezen do Hradce Králové. Přes veškerou péči lékařů zranění podlehl 31. května.

Město Žamberk vypravilo Standovi Portíkovi 4. června pohřeb. Čestnou stráž u katafalku v sokolovně drželi kamarádi partyzáni a průvodu se zúčastnilo

velké množství občanů. V roce 1948 uspořádal Jirka Merganc veřejnou sbírku, z jejíhož výnosu byl u Standova hrobu zhotoven pomník.

Podle knihy Občané Žamberka ve světových válkách napsal

Pavel Svědiroh

Foto archiv Městského muzea Žamberk

Žamberské listy č. 14 z 1. září 2014